

PRESSITEADE nr 147/25

Luxembourg, 25. november 2025

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-713/23 | Wojewoda Mazowiecki

Liidu kodakondsus: liikmesriigil on kohustus tunnustada kahe samasoolise liidu kodaniku abielu, mis on seaduslikult sõlmitud teises liikmesriigis, kus nad on kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja elada

Kaks Poola kodanikku, kes abiellusid Saksamaal, palusid teha oma abielutõendi alusel kanne Poola perekonnaseisuregistrisse, et nende abielu tunnustataks Poolas. Pädevad asutused jätsid nende taotluse rahuldamata põhjusel, et Poola õiguses ei ole samasooliste isikute abielu lubatud. Vastates liikmesriigi kohtu vastavasisulisele küsimusele, leidis Euroopa Kohus, et see, kui keeldutakse tunnustamast kahe liidu kodaniku abielu, mis on seaduslikult sõlmitud teises liikmesriigis, kus nad kasutasid oma õigust vabalt liikuda ja elada, on liidu õigusega vastuolus, sest see kahjustab nii seda vabadust kui ka õigust era- ja perekonnaelu austamisele. Liikmesriikidel on seega kohustus liidu õigusega antud õiguste kasutamiseks tunnustada teises liikmesriigis seaduslikult omandatud abielustaatus. Euroopa Kohus rõhutas siiski, et see kohustus ei tähenda, et riigisiseses õiguses nähakse ette samasooliste isikute abielu. Lisaks on liikmesriikidel niisuguse abielu tunnustamise korra osas kaalutlusruum. Kui liikmesriik otsustab näha ette ühtse korra teises liikmesriigis sõlmitud abielude tunnustamiseks, nagu abielutõendi alusel kande tegemine perekonnaseisuregistrisse, peab liikmesriik seda korda kohaldama ka samasooliste isikute vahel sõlmitud abielude suhtes.

Kaks Poola kodanikku, kes elasid Saksamaal ja kellest ühel oli ka Saksamaa kodakondsus, abiellusid Berliinis 2018. aastal. Soovides kolida Poola ja elada seal abielupaarina, esitasid nad taotluse teha nende Saksamaal väljastatud abielutõendi alusel kanne¹ Poola perekonnaseisuregistrisse, et nende abielu tunnustataks Poolas. Taotlus jäeti rahuldamata põhjusel, et Poola õiguses ei ole samasooliste isikute abielu lubatud. Seetõttu rikuks niisuguse abielutõendi sisu registrisse kandmine Poola õiguskorras tunnustatud aluspõhimõtteid.

Abikaasad vaidlustasid kande tegemisest keeldumise. Nende kohtuasja lahendav Poola kõrgeim halduskohus pöördus Euroopa Kohtu poole. Poola kohus soovis teada, kas liidu õigusega on kooskõlas riigisisese õigusnormid, mis ei võimalda teises liikmesriigis sõlmitud samasooliste abielu tunnustada ega sel eesmärgil teha abielutõendi alusel kannet perekonnaseisuregistrisse².

Euroopa Kohus tuletas meelde, et kuigi abielu reguleerivad eeskirjad kuuluvad liikmesriikide pädevusse, peavad liikmesriigid selle pädevuse teostamisel järgima liidu õigust. Kõnealustel abikaasadel kui Euroopa Liidu kodanikel on aga vabadus liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil ning õigus elada tavalist perekonnaelu nii seda vabadust kasutades kui ka oma päritoluliikmesriiki tagasi pöördudes. Eriti **kui nad vastuvõtvas liikmesriigis alustavad perekonnaelu, eelkõige abielu sõlmides, peavad nad olema kindlad, et päritoluliikmesriiki tagasi pöördudes saavad nad seda jätkata.**

Keeldumine tunnustamast abielu, mille samasoolised liidu kodanikud isikud on seaduslikult sõlminud teises liikmesriigis, kus nad on kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja elada, võib põhjustada tõsiseid ebamugavusi haldus-, töö- ja erasfääris, sundides abikaasasid elama vallaliste isikutena oma päritoluliikmesriigis.

Sel põhjusel **otsustas Euroopa Kohus, et niisugune keeldumine on liidu õigusega vastuolus**. See rikub nii liikumis- ja elamisvabadust kui ka põhiõigust era- ja perekonnaelu austamisele³.

Euroopa Kohtu hinnangul ei väära **tunnustamiskohustus** abikaasade päritoluliikmesriigi rahvuslikku identiteeti ega ohusta tema avalikku korda. Nimelt **ei kaasne sellega päritoluliikmesriigi jaoks kohustust näha oma riigisiseses õiguses ette samasooliste isikute abielu instituut**.

Lisaks **on liikmesriikidel niisuguste abielude tunnustamise korra valikul kaalutlusruum**, kusjuures välisriigi abielutõendi sisu registrisse kandmine on vaid üks võimalik vahend. Siiski rõhutas Euroopa Kohus, et see kord ei tohi muuta niisugust tunnustamist võimatuks või ülemäära raskeks ega samasooliste isikute paare nende seksuaalse sättumuse tõttu diskrimineerida, millega on tegemist juhul, kui riigisiseses õiguses ei ole niisuguste paaride jaoks ette nähtud samaväärset tunnustamise korda kui vastassoost isikute vahel sõlmitud abielude puhul.

Järelikult, **kuna abielutõendi alusel kande tegemine on ainus Poola õiguses ette nähtud vahend**, mis võimaldab haldusasutustel tegelikult tunnustada teises liikmesriigis sõlmitud abielu, **on Poola kohustatud kohaldama seda korda vahet tegemata** abieludel, mis on sõlmitud samasooliste isikute vahel ja nendel, mis on sõlmitud vastassoost isikute vahel.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

[Otsuse terviktekst ja kokkuvõte, juhul kui see koostatakse](#), on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab: Amanda Nouvel ☎ (+352) 4303 2524.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ Välisriigi perekonnaseisudokumendi sisu kantakse Poola perekonnaseisuregistrisse täpselt ja sõna-sõnalt. Registrisse kandmisega luuakse seega Poola perekonnaseisukanne, mis eraldub originaaltõendist, millel on Poolas koostatud perekonnaseisukandega samaväärne tõendusjõud.

² ELTL artikkel 20 ja artikli 21 lõige 1, arvestades Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 7 ja artikli 21 lõiget 1.

³ See on tagatud põhiõiguste harta artikliga 7 ning sel on sama tähendus ja ulatus kui Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 8 tagatud õigustel. Sellega seoses viitas Euroopa Kohus eelkõige 12. detsembri 2023. aasta kohtuotsusele Przybyszewska jt vs. Poola, milles Euroopa Inimõiguste Kohus otsustas, et Poola on rikkunud oma positiivset kohustust luua õiguslik raamistik, mis võimaldab samasooliste paaride õiguslikku tunnustamist ja kaitset.